

אין תאריך

Willy Westerweel חיק:

עדוהה של וויל וסטרוויל

ק ב ו צ ח ו ו ס ט ר ו ו י ל

1. אופי ההתנגדות שלנו

ההתנגדות שלנו קמה כתוצאה של הכרח הטעה - להציל אנשים שהיו נתונים בסכנת חיים. אנשי הקבוצה לא היוו אחדות אידאולוגית מגובשת, ובחלקם נפגשו באופן מקרי בלבד. המניעים המשותפים היו כלל-אנושיים או נוצריים. בניגוד לאנשי מחתרת רבים לא פעלו אנשינו תוך רוח של הרפתקנות. אל הגרעין הקטן הצטרפו יהודים ולא-יהודים. האחרונים פעלו לרוב עוד קודם לכן על דעת עצמם ועסקו בכל מיני פעולות הצלה. היינו מחוגים שונים, אך רגש הסולידריות היה חזק מאד, איש לא היה בוגד בחבריו. הקשר שנחהוהו בינינו לכין הצעירים היהודיים האלה נבע מהשקפת העולם המגובשת ומהאידיאליזם של החלוצים. כוח עמידתם ואמונם בהגשמת דרכם הספיעו על כולנו. יופ נמסך מאוד לאופי המחוסל של קבוצה זו, שנציגו הכולט לגביו היה סוסו. במרוצח הזמן הלך ונתחזק המשותף בינינו...

גדלתי באמסטרדם. במסך תקופה מסוימת בימילדותי התגוררה משפחתי ברחוב, בו היינו התוסבים הלא-יהודיים היחידים. אולי משום כך מעולם לא למדתי לראות את היהודי כ"אחר" הנבדל מאתנו.

בבית-הספר "דה וורקפלאטט" ובחברת הילדים סם - למדו גם תלמידים יהודיים. בעלי ואני עבדנו בבית-הספר של קייט בוקה משנת 1930 עד לאביב 1940. סיטת ההוראה היחה פרוגרסיבית מאד, כולה מבוססת על עבודה עצמית של התלמידים. הילדים בילו במקום גם לאחר הלימודים וקיבלו חינוך לעבודה כפיים. מכאן סם בית-הספר "דה וורקפלאטט" - "מקום עבודה" בסנה 1939 נפתחה כיחה מיוחדת לילדים פליטים מגרמניה. הילדים הללו התגוררו במוסדות שונים בקרבה בילמהובן.

זמן קצר לאחר פלישת הגרמנים נפגסנו ב-ארנהיים עם כמה תלמידים לטעבר ועס עוד אנשים. התחלנו בהכנת כרזות, שמטרתן היחה לעודד את ההולנדים לכוננות רוחנית ולהתנגדות טאסיבית.

בקיץ 1942 בילינו - יופ אני עם הילדים - במחנה קיץ במחוז חלדרלנד. היינו חיינו עם קבוצה תלמידים בבית הספר מונסטורי ברוטדם, בו עבד יופ כמנהל משנת 1941. כשחזרנו לרוטרדם מצאנו בדרתנו משפחה זרה. היחה זאת משפחה כהן מאסטרדם. למעלה מסבוע יטבו האנשים בביתנו וציפו לסובנו, מודאגים ומתוחים. נתברר, כי ידיחנו, סינה זהבור, טבידה הפקדנו אח המפתח של הדירה, איכסנה את המשפחה ללילה אחד בביתנו. הכוונה היחה להעבירם מעבר לגבול, לבלגיה. לרוע מזלם נעזרה סינה ולא יכלה להודיע דבר למשפחה כהן. החלטנו להשאיר את המשפחה בדירתנו, כי ממילא כבר הרגשנו בהן הסכנים, והמקום היה בטוח יחסית. אנחנו עברנו לחדרים מרוהטים ושס נשארנו עד לטעה, בה היה צורך לפנותם לחמישה בחורים מלוסדרכט.

בפעם הראשונה היתה לנו אפשרות לתת היטוי אקטיבי לדגשי הזעם שמלאו את לבנו, נוכח מעשי הטירור והפרת זכויות האדם.

באוגוסט 1942 הוחל בתכנון פינויו של בית עלייה-הנוער בלוסדרכט ולאחר מכן הלכה הפעולה והתרחבה. שבוע, שבוע התכנסה הנהגת הקבוצה (שושו, סימון, מנחם פינקהוף, מרים וואטרמן, בוקה קונינג, יאן סמיט, יופ וויל וסטרוויל).

תפקידי היה בעיקר: הטבעה טביעות עצבעות בתעודות הזהות החדשות, מסירת תלושי מזון ותעודות במקומות השונים, וביקורים אצל הנערים והנערות כאשר הם שם. פעם בחודש צריך היה להביא כסף ותלושי מזון, ואחרון אחרון: ספרים וכתבי עת לקריאה. היו פניות אלינו גם מצדדים אחרים. רבים בקשו תעודות זהות, רצו עזרה בגניבת הגבול, או היו זקוקים למקומות מחבוא.

בדצמבר 1942 נולד לי בן ונאלצתי להפסיק לשבועות מספר את השתתפותי במחתרת. לאחר מכן הצלחנו להשיג דירה שנמצאה בדיוק מול היציאה האחורית של תחנת הרכבת. דבר זה הקל מאד על פעילי המחתרת לסור אלינו סמוך לשעות העוצר, וללון בביתנו, מסתתרים ומחפשי מקלט לא נהגנו להחזיק אצלנו אלא למים מספר, כי ביתנו היה "חם" מדי ובעמדה מסוכנת. עם מותו של שושו, בינואר 1943, אבד גם לי ידיד קרוב...

העבודה נמשכה, בה נתנסינו חליפות בימי צער וברגעים של שמחה עמוקה על אותה חברות ללא מילים, שהייתה קיימת בינינו.

מעצרי

בחודש דצמבר 1943 נעצרתי בנסיון לשחרר את לטי רודלסהיים. לטי היתה כלואה בבית הכלא ב-סחיבניגן בחור לא-יהודיה, ואנחנו רצינו לחלץ אותה משם. החקשרנו עם אדם אחר, באמצעות חיל שלומא, איש זה דרש סכום כסף גדול והיה מוכן עבור זה לסייע בהצלחת לטי. לי היה כל העניין נראה חסוד, אך לא היתה לנו ברירה. הוא היה באמת מרגל וגילה הכל לגסטפו. הגרמנים רצו להפיל אותנו בפח ועשו כאילו הם משחררים את לטי. העבירו אותה ברכבת לרוטרדם, מקום מגוריניו הקודם.

עמדתי לד תחנת הרכבת עם שני זוגות אופניים. לטי יצאה מתחנת הרכבת וכבר רצינו להסתלק, כאשר כ-חמישה אנשי גסטפו עצרו אותנו. גם חיל שלומא נאסר באותה הזדמנות. למזלנו לא נגשו הגרמנים לביתנו, שממנו יכלו לראות את מעצרי. עוד קודם לכן הסתרנו את ילדינו, כל אחד במקום אחר. גם יופ נאלץ להסתתר אחרי מעצרי. לאחר שהייתי כלואה ברוטרדם במסך 6 שבועות, הועברתי למחנה ווכט. שם נשפתי כ"מסוכנת למדינה" לכל ימי המלחמה.

עבדתי בבית חרושת למסכות גאז. מרים וואטרמן באה לבקר אותי פעם ויכולנו לשוחח בינינו בסתר. לא הסכמתי טיפסנו את עצמם בנסיון לשחררני. נודע לי על מעצרו של יופ. לקחתי 40 כדורי כינין והעבירו אותי לבית חולים למחלקת הנשים. באותו הזמן העבירו את יופ לבית החולים למחלקת הגברים. שם יכולתי לדבר איתו. אך אסור היה לי לבלות לצדדים שהייתי בקשר עם מחנה הגברים.

על מותו נודע לי מיד אחרי המעטה. הסתרחתי את צערי ובלעתי דמעותי.
 בספטמבר 1944 פיננו הגרמנים את ווכט וסולחתי למחנה דאוונסברוק. שם
 נסארתי עד אפריל 1945 כסוחררנו והובאנו לטוודיה. משם חזרתי בחודש יולי להולנד.

(-) וויל ווסטרוויל